

INSPECTIERAPPORT 2019

Objectnummer 0139

R.K. Kerk en toren

Parochie H. Marcellinus

Van Dongenstraat 10

8107 AG Broekland

Monumentenwacht Overijssel en Flevoland

Heinosestraat 6a

7722 JP Dalfsen

tel. 038-4603237/fax. 038-4604745

info@monumentenwacht-ovfl.nl

www.monumentenwacht-ovfl.nl

copyright © 2019 St. Monumentenwacht Overijssel en Flevoland

gesubsidieerd door:

Objectgegevens

Objectnummer: 0139
Gemeente: Raalte
Monumentnummer: GM
Oorspronkelijke functie: 03 Kerkelijke gebouwen

Inspectiegegevens

Inspectienummer: 0139.19.190286
Inspectie uitgevoerd door: P. Zuidberg en H. de Bruin
Datum inspectie: 8-04-2019
Kopie rapport: joopvelderma@outlook.com
vanheijst@aartsbisdom.nl
secretariaat@aartsbisdom.nl
gerardenelsruiter@gmail.com

Inleiding

Stichting Monumentenwacht Overijssel en Flevoland is de uitvoerder van het werk van Monumentenwacht in Overijssel en Flevoland en lid van de Vereniging van Provinciale Monumentenwachten Nederland. Dit inspectierapport is tot stand gekomen volgens de uniforme en onafhankelijke Inspectiemethode van de gezamenlijke provinciale Monumentenwachten.

Op onze website www.monumentenwacht-ovfl.nl vindt u nadere informatie en duurzaamheidstips.

Werkzaamheden

Voor uitvoering van werkzaamheden adviseren wij u:

- te informeren bij de gemeente of hiervoor een vergunnings- of meldingsplicht geldt;
- de maten/hoeveelheden altijd in het werk te controleren. Aan de in dit rapport vermelde maatvoeringen en hoeveelheden kunnen geen rechten worden ontleend.

Asbest

- Asbestdaken dienen voor 2024 te zijn gesaneerd. Zie voor verdere informatie de website van de Rijksoverheid.
- Waar wij het vermoeden hebben dat asbesthoudend materiaal bij het betreffende bouwdeel is gebruikt staat dit vermeld in de rapportage.

Een bouwkundige inspectie van de Monumentenwacht is geen asbestinventarisatie, hiervoor dient u een gespecialiseerd bedrijf in te schakelen.

Inspectieplan**Algemeen**

Risicoklasse:	2	
Frequentie inspectie (maanden):	36/tussentijds	
Inspecties mogelijk vanaf (tijd):	8:00 uur	
Geen inspectie mogelijk op (dagen):	In overleg.	
Eigenaar/abonnee:	Rooms Katholieke Kerkbestuur	telefoon : e-mail :
Contactpersoon:	De heer J. Velderman	telefoon : 06-37550948 e-mail :
Sleuteladres:	Mevrouw E. de Ruiter De heer W. de Haan	telefoon : 0570-531308 0570-531765 e-mail :

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het interieur is goed toegankelijk voor inspecties. Het exterieur is matig bereikbaar voor inspecties en ook matig bereikbaar voor reparaties. De in vorige rapporten geadviseerde veiligheidsvoorzieningen zijn niet aangebracht.

Locatie

- bus parkeren op het plein.

Bijzonderheden

- burens de familie Hanssen bellen i.v.m. doucheraam kerkzijde.

Materialen op locatie

- leien in de kap.

Materialen om mee te nemen

- niet van toepassing.

Algemeen

De constructieve toestand (casco) van het gebouw is goed. De onderhoudstoestand is redelijk. Uit de rapporten van de laatste 5 jaar blijkt dat de onderhoudsstaat van het gebouw gelijk blijft. Dit is een gevolg van het feit dat er regelmatig onderhoud wordt uitgevoerd.

Aanbevolen werkzaamheden**onderdelen**

	<u>rubriek</u>	<u>technische staat</u>	<u>termijn</u>
Kerkgebouw			
○ herstellen deur	1.4.2	matig	1 jaar
○ herstel en controle bliksembeveiliging	4.1.2	matig	1 jaar
○ plaatselijk herstellen loopbruggen	4.2	redelijk	1 jaar
○ aanbrengen twee ladders in kap à 2 meter lang	4.2	slecht	1 jaar
○ vervangen leibedekking	2.2.3	matig	<5 jaar
○ vervangen zinken pironnen gelijktijdig met leibedekking ontroesten en behandelen bekroning priesterkoor	2.2.4	matig	<5 jaar
○ vervangen loodwerken gelijktijdig met leibedekking	2.3	matig	<5 jaar
○ vervangen zinkbekleding luiken gelijktijdig met leibedekking	2.6.4	matig	<5 jaar
○ vervangen boeileien	2.8	slecht	<5 jaar
○ aanbrengen veiligheidshaken	4.2	slecht	<5 jaar
○ herstellen kerkvensters/vervangen brugstaven	1.4.1	matig	8-10 jaar
○ vervangen bitumen platte daken	2.2.5	redelijk/matig	8-10 jaar
Toren			
○ ontroesten en behandelen klokkenstoel/schoonmaken klokkenplat	4.1.1	matig/slecht	1-2 jaar
○ herstel metselwerk, vervangen blindankers door roestvast stalen	1.2.1	slecht	<5 jaar
○ uitvoeren voegwerk toren	1.2.1	matig	<5 jaar
○ herstellen montanten/vervangen brugstaven door roestvast stalen	1.4.1	matig	<5 jaar
○ vervangen bevestiging bliksembeveiliging	4.1.2	slecht	<5 jaar
○ vervangen klimhaken	4.2	slecht	<5 jaar
○ vervangen voetlood oostzijde	2.3	matig	<5 jaar
○ vervangen leibedekking	2.2.3	matig	<5 jaar

Bijlagen

- dakplattegrond.

Uitgevoerde werkzaamheden door de Monumentenwacht

- goten en platte daken schoongemaakt;
- losse stukken montant verwijderd;
- 1 gebroken lei vervangen (uit voorraad eigenaar).

Verwerkte materialen

- klein materiaal.

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
1. GEVELS			
<u>1.1 Funderingen</u>			
- algemeen	G	Gelet op de opgaande buitenmuurwerken verwachten we aan de stabiliteit van de fundering geen gebreken.	
<u>1.2 Gevels</u>			
1.2.1 Baksteen			
Metselwerk			
- algemeen	G		
- zijbeuken	M	Boven de gewelven ter plaatse van de steunberen komt scheurvorming voor, veroorzaakt door roestende stalen H-balken.	○ op termijn herstellen
			
		Roestvorming H-balk.	
Voegwerk			
- algemeen	R	Gesneden uitgevoerd. Plaatselijk komen weggefallen voegen voor.	
1.2.2 Natuursteen			
- rode zandsteen blokken	G	Ter plaatse van steunberen zijbeuken.	
1.2.3 Hout			
Cv-ruimte			
- gewolmaniseerde rabatdelen	G		
<u>1.4 Vensters</u>			
1.4.1 Baksteen en natuursteen			
Kerkramen			
- kalkstenen onderdorpels	S	Verspreid zijn de dorpels gebroken, veroorzaakt door roestende brugstaven.	○ herstellen gelijk met vervangen brugstaven
			
		Gebroken onderdorpel.	
- bakstenen montanten	M	Aan de west- en noordzijde komen verspreid gescheurde montanten voor,	○ op termijn vervangen roestende brugstaven aanhelen montanten

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
1.4.2 Hout Kerkgebouw - eiken deur aula		veroorzaakt door roestende brugstaven. Scheurvorming montant.	
	M	De onderdorpel is los door roestende vernageling. Roestvorming komt voor aan het onderste geheng. Losse dorpel.	○ vastzetten dorpel
- dakkapellen Catechismuskamer	G		
- algemeen Sacristie	G		
- raamkozijn	G		
1.4.3 Staal - klepramen westzijde	M	Wegens roestvorming. Roestvorming klepraam.	○ vervangen gelijk met vervangen brugstaven
- brugstaven kerk - diefijzer catechismuskamer	M G	Verspreid aangeroest.	○ vervangen roestende brugstaven

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
<u>1.7 Glas/schilderwerk</u>			
1.7.1 Beglazing/glas-in-lood			
Catechismuskamer			
- enkele beglazing	G		
- glas-in-lood	R	Enkele gebroken ruitjes.	
- beschermende beglazing	R	Van der Walsysteem.	
Kerkgebouw			
- glas-in-lood	R	Plaatselijk lichte schade.	
1.7.2 Schilderwerk			
Kerkgebouw			
- algemeen	R	Wordt verspreid schraal en lichte barst- vorming.	
- goten	M	Verspreid schraal.	
Catechismuskamer			
- algemeen	R	Wordt verspreid schraal en lichte barst- vorming.	
Sacristie			
- algemeen	R		
2. DAKEN			
<u>2.1 Kapconstructies</u>			
2.1.1 Hout			
Spanten en gordingen		In vuren uitgevoerd.	
- algemene indruk	G		
- schip en transepten	R	Lichte houtrotaantastingen ter plaatse van kilgoten.	
- zijbeuken	R	Ingerotte balkopleggingen zijn con- structief verbeterd, door middel van ge- galvaniseerde balkschoenen.	
Mariakapel en aula		Wegens het ontbreken van dakluiken niet te inspecteren.	
- catechismuskamer en sacristie	G	Wegens opslag beperkt geïnspecteerd.	
algemene indruk			
<u>2.2 Dakbedekking</u>			
2.2.3 Leien			
Maasdekking roestvast staal ge- haakt			
- schip en transepten	R	Eternietleien, mogelijk asbesthoudend verspreid komt afschilfering voor aan de toplaat.	○ vervangen leibedekking
		Particulieren, bedrijven en (overheids-) instellingen mogen in 2024 geen as- bestdaken meer bezitten (zie rijksover- heid).	
- zijbeuken, Mariakapel en sa- cristie	M	Engelse Penrhynlei.	○ vervangen leibedekking ± 250 m ²
- catechismuskamer	S	Engelse Penrhynlei.	○ vervangen leibedekking ± 50 m ²
- steunberen transepten en koor	R	Uitgevoerd in eterniet, mogelijk asbest- houdend.	
- vuren dakbeschot	R	Plaatselijk ter plaatse van de dakvoet schip en zijbeuken en dakluik westbeuk aangetast.	○ herstellen gelijktijdig met vervan- gen leibedekking

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
2.2.4 Metaal - zinken afdekkingen steunberen - zinken ventilatiepijpjes biechtstoel westzijde - zinken pironnen (8) algemeen - ijzeren bekroning priesterkoor	G M M M	Zijbeuken. Wegens slijtage. Wegens slijtage. Wegens roestvorming.	○ vervangen gelijk met dakbedekking ○ vervangen gelijk met leibedekking ○ kruis demonteren, ontroesten en behandelen
2.2.5 Bitumen - biechtstoel westzijde	M	Wegens slijtage. Ter plaatse van de zinken pijpjes los gekrompen. De zinken deklijsten zijn met een open vernageling vastgezet, waardoor deze niet vrij kan werken.	○ vervangen dakbedekking 3,2 m² ○ vervangen deklijsten 5 m¹
			
		Loswerking bitumen.	
- vergaderruimte, berging cv-ruimte, gang en toilet oostzijde pd02, pd03, pd04 en pd05 algemeen	R	Verspreid lichte craquelévorming en slijtage.	○ op termijn vervangen 127 m² ○ gelijktijdig vervangen deklijsten 29 m¹
2.3 Loodaansluitingen			
Noklood			
- schip - transepten en koor	G M	Scheurvorming, slijtgaten en open vernageling.	○ vervangen gelijktijdig met leibedekking
- catechismuskamer	G	Van de dakkapel slecht.	○ vervangen gelijktijdig met leibedekking
Voetlood			
- schip, transepten en koor	M	Het voetlood is te kort uitgevoerd, waardoor lekkage en ter plaatse houtrot ontstaan in het dakbeschot.	○ vervangen gelijktijdig met leibedekking
- zijbeuken, Mariakapel, aula en sacristie	M	Wegens slijtage.	○ vervangen gelijk met leibedekking
Muurlood			
- boven platte daken en goten	R	Trekt plaatselijk los uit gevel en plaatselijk komt lichte scheurvorming voor.	○ gelijktijdig vervangen met de dakbedekking
Loketten			
- algemeen	R		
2.4 Goten en hemelwaterafvoeren			
2.4.1 Goten			
Zinken bak-, zak- en kilgoten - algemeen	R	Neigt naar matig. Wegens bitumen coating niet overal goed te inspecteren. Verspreid komt putcorrosie voor.	○ overwegen de goten gelijktijdig te vervangen met de leibedekking 187 m¹ ontwikkeld 70 cm

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
- slijtage	M	Op de plaatsen waar water blijft staan worden de goten versneld aangetast.	○ herstellen met strookje zink
- schip	M	Plaatselijk komt een noodreparatie voor.	
<u>2.5 Hemelwaterafvoeren</u>			
- kunststof	M	Roestvorming en afgebroken bevestiging.	○ overwegen te vervangen door zinken afvoeren 10/6 m ¹ x 80 mm
			
		Afgeroeste beugel.	
<u>2.6 Dakopeningen</u>			
2.6.1 Dakkapellen			
- algemeen	R	Zie: 1.4.2 en 1.7.2	
2.6.2 Koepels			
- vergaderruimte	R	Kunststof koepels.	
2.6.4 Luiken			
Zinken dakluiken (2)			
- zijbeuken	M	Wegens slijtage.	○ zinkbekleding gelijktijdig met leibekleding vervangen 2/80 x 80 cm
<u>2.7 Schoorstenen</u>			
- schoorsteen s01 ter plaatse van transept algemeen	R	Plaatselijk valt het voegwerk weg.	
<u>2.8 Gootlijsten</u>			
Boeileien			
- Mariakapel, zijbeuken	S	Door de slechte vernageling vallen regelmatig leien weg.	○ vervangen boeileien 58 m ¹
- schip, transepten, koor en aula	R	Eternietleien.	○ vervangen boeileien 79 m ¹
3. INTERIEUR			
<u>3.0 Algemeen</u>			
- orgel algemene indruk	R		○ periodiek uitvoeren onderhoud
<u>3.2 Dragende constructies/vloeren</u>			
3.2.1 Dragende constructies			
Balklagen sacristie en catechismuskamer			
- algemene indruk	G	Wegens aftimmering niet geïnspecteerd.	
3.2.2 Vloeren			
- algemene indruk	G		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
<u>3.3 Gewelven</u> - ribgewelven algemeen	G	In enkele gewelven van het schip komt lichte scheurvorming voor.	
<u>3.7 Binnenpleisterwerk</u> 3.7.1 Pleisterwerk - algemene indruk	G		
4. DIVERSEN			
<u>4.1 Technische installaties</u> 4.1.1 Algemeen - algemeen		NB Controle op de werking van de zich in of op een gebouw bevindende installatie valt buiten de inspectie van de Monumentenwacht.	○ periodiek uitvoeren onderhoud
4.1.2 Bliksembeveiliging - algemeen		De bliksembeveiliging, is alleen uitwendig te inspecteren. Doormeting dient te geschieden door een gespecialiseerd bedrijf.	
- bevestiging gevels	M	Roestvorming bevestiging. 	○ op termijn vervangen bevestiging
		Roestende bevestiging.	
- bevestiging goot	S	Los aan de westzijde schip. 	○ herstellen bevestiging
		Losse bevestiging.	
- bevestiging daken	R	Kunststof steunen.	
4.1.3 Brandbeveiliging - algemeen		De brandweer of gemeente kan u, door middel van een inspectie volgens de voorschriften, een gedetailleerd inzicht geven van de kwaliteit van de	

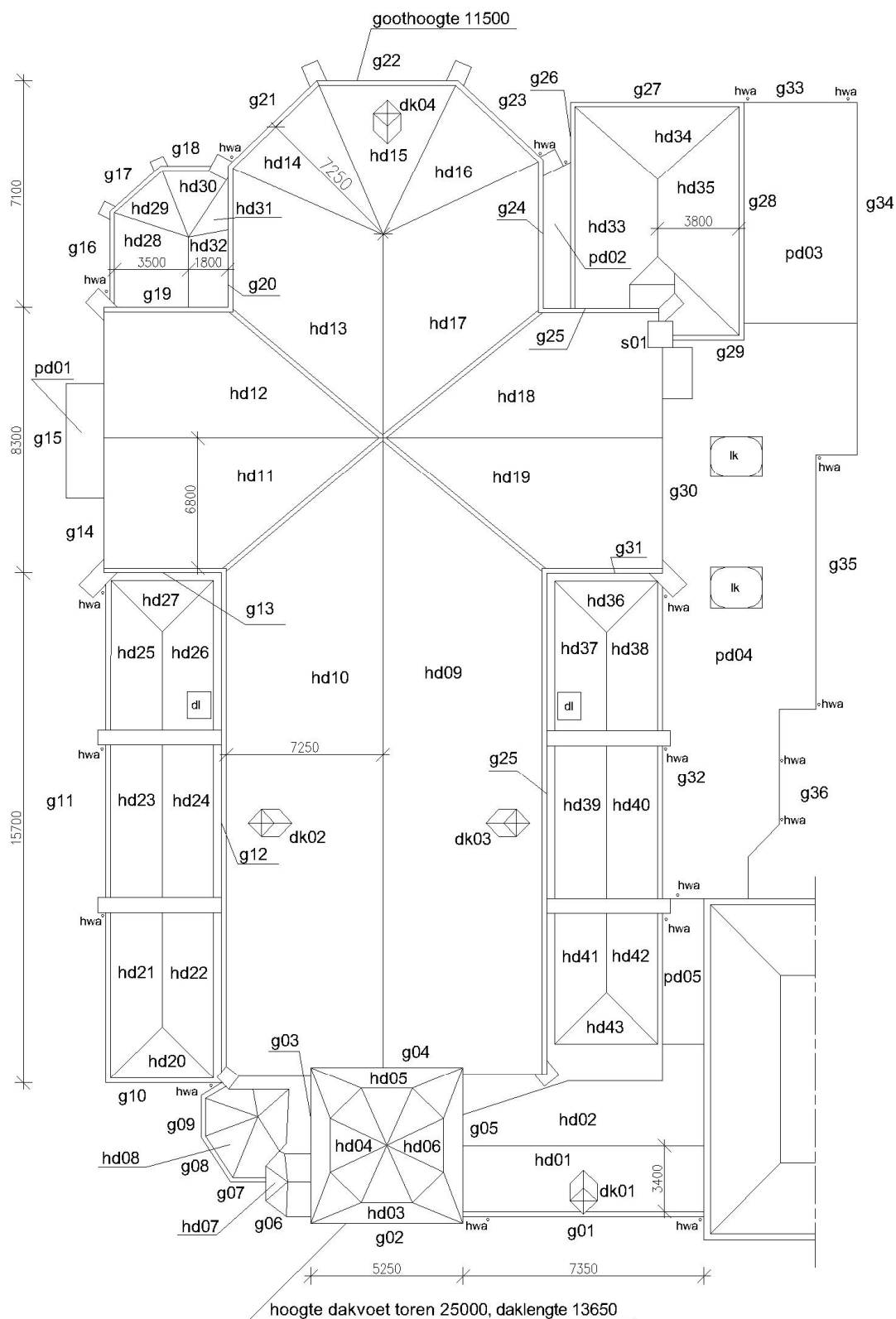
Rubriek		Toelichting	Hersteladvies a. Kerk
4.1.4 <i>Elektra</i>		beveiliging.	
- algemeen		Een erkent installateur kan u door middel van een inspectie volgens de geldende voorschriften een gedetailleerd inzicht geven van de kwaliteit van de elektrische installatie.	
- verlichting schip, transept en koor	R	Door middel van looplamp, voorzichtigheid geboden daar de lamp heet wordt.	○ aanbrengen loopverlichting
4.2 <u>Bereikbaarheid en toegankelijkheid</u>			
- loopbruggen schip, transepten en koor	R	Boven het priesterkoor zit ter plaatse van de dakkapel de leuning los.	○ vastzetten leuning
- loopbruggen priesterkoor en zijbeuk westzijde	R	Plaatselijk zijn delen verwormd.	○ vervangen aangetaste delen 15 m ¹
- bereikbaarheid goten vanuit kap	S	Deugdelijke ladders ontbreken.	○ aanbrengen twee ladders in kap à 2 meter lang
- goten	S	Wegens het ontbreken van veiligheids-haken. Voor een goede inspectie en het uitvoeren van onderhoud is bereikbaarheid van alle dakvakken en goten erg belangrijk. Om dit op een verantwoorde en veilige wijze uit te kunnen voeren zijn op een aantal plaatsen permanente voorzieningen nodig. Mede met het oog op de steeds strakkere toepassing door de Arbeidsinspectie van bepalingen uit de Arbeidsomstandighedenwet (kortweg Arbo-wet) vragen we nadrukkelijk aandacht voor het zo veilig mogelijk werken op het gebouw.	○ verwijderen oude ladders ○ aanbrengen 45 veiligheidshaken
4.3 <u>Bestrating/terrein</u>			
- algemeen	G		
4.4 <u>Hekwerken/toegangshekken</u>			
Hekwerken voor kerk			
- metselwerk	G		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies b. Toren
1. GEVELS			
<u>1.1 Funderingen</u>			
- algemeen	G	Gelet op de opgaande buitenmuurwerken verwachten we aan de stabiliteit van de fundering geen gebreken.	
<u>1.2 Gevels</u>			
1.2.1 Baksteen			
Metselwerk			
- algemeen	G		
- oostzijde gevel g05	S	Door een mogelijk roestend blindanker van de muurstijl aan de binnenzijde komt aan de buitengevel afschaling ter hoogte van de wijzerplaat in de linker blindnis voor.	○ vervangen roestend anker door roestvast staal
			
		Afgedrukt metselwerk.	
Voegwerk			
- algemeen	M	Gesneden uitgevoerd. Uitgesleten voegwerk komt voor: - verspreid in de gevelvlakken; - onder de dakvoet aan de zuidzijde; - ter plaatse van de galmgaten; - in de afzaten en leklijsten.	○ bij gelegenheid herstellen ± 30 m²
<u>1.4 Vensters</u>			
1.4.1 Baksteen			
- bakstenen montanten zang- koor	M	Scheurvorming en weggevallen delen van montanten, veroorzaakt door roestende brugstaven.	○ vervangen brugstaven en herstellen montanten
			
		Weggevallen delen.	
1.4.2 Hout			
- eiken toegangsdeur	G		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies b. Toren
1.4.3 <i>Staal</i> - brugstaven	M	Aan de binnenzijde aangeroest.	○ zie 1.4.1
<u>1.7 Glas/schilderwerk</u>			
1.7.1 <i>Beglazing/glas-in-lood</i> - glas-en-lood	R	De beglazing van het koor is sterk vervuild.	
- beschermende beglazing	G	Van der Walsysteem.	
1.7.2 <i>Schilderwerk</i> Buitenschilderwerk - toegangsdeur	G		
2. DAKEN			
<u>2.1 Kapconstructies</u>			
Vuren sporen toren - algemene indruk	G	In twee spantbenen aan de zuidzijde komt houtrot voor.	
Vuren constructie traptoren - algemene indruk	G	In 2002 hersteld.	
2.1.2 <i>Staal</i> - opwaaiankers	M	Van de vervangen opwaaiankers zijn de afgezaagde delen in het muurwerk niet verwijderd, waardoor alsnog schade aan het metselwerk kan ontstaan.	
- verankering staanders balklaag	S	Door de roestvorming aan de ankers ontstaat schade aan het metselwerk zie 1.2.1.	
<u>2.2 Dakbedekking</u>			
2.2.3 <i>Leien</i> Maasdekking roestvast staal ge- haakt - toren eternietleien	R	Mogelijk asbesthoudend. De toplaag schilfert af. Particulieren, bedrijven en (overheids-)instellingen mogen in 2024 geen asbestdaken meer bezitten (zie rijksoverheid).	○ vervangen leibedekking
- traptoren natuurleien	G	In 2002 vervangen.	
2.2.4 <i>Metaal</i> Toren - ijzeren bekroning en loodmuts	G	Zover van afstand te inspecteren.	○ bij vervangen leibedekking rekening houden met vervangen loden muts en behandelen bekroning
- koperen haan	R	De hals is verstevigd met koper. Het verguldwerk is redelijk.	○ overwegen opnieuw te vergulden bij vervangen leibedekking
Traptoren - ijzeren bekroning en loden muts	G		
- koperen voetafwerking	G		
<u>2.3 Loodaansluitingen</u> - algemene indruk	R		

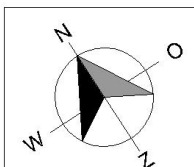
Rubriek		Toelichting	Hersteladvies b. Toren
Voetlood			
- zuid- en westzijde	R	In 1998 vervangen.	
- oostzijde	M		○ gelijktijdig met leibedekking ver- vangen
<u>2.6 Dakopeningen</u>			
2.6.4 Luiken			
- koperen dakluik toren	G		
3. INTERIEUR			
<u>3.2 Dragende constructies/vloeren</u>			
3.2.1 Dragende constructies			
Balklagen			
- algemene indruk	G		
- 1 ^e verdieping	G		
- 2 ^e verdieping boven gewelf	R	Ingerotte balkkoppen zijn door middel van een hoeklijn verbeterd.	
- 3 ^e verdieping	R	Twee balkkoppen aan de zuidzijde zijn ingerot.	
			
		Houtrot balk.	
3.2.2 Vloeren			
- algemene indruk	G		
<u>3.3 Gewelven</u>			
- kruisgewelf boven zangkoor	G		
<u>3.5 Trappen</u>			
- trap in traptoren	G		
- ladders toren	G		
<u>3.7 Binnenpleisterwerk</u>			
3.7.1 Pleisterwerk			
- traptoren	R		
4. DIVERSEN			
<u>4.1 Technische installaties</u>			
4.1.1 Algemeen			
- algemeen		NB Controle op de werking van de zich in of op een gebouw bevindende instal- latie valt buiten de inspectie van de Monumentenwacht.	

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies b. Toren
4.1.1 klokkenstoel - stalen klokkenstoel en luidas- sen - schilderwerk klokkenstoel	R S	Licht aangeroest. Verspreid roestvorming. Roestvorming klokkenstoel.	○ ontroesten en behandelen klokken- stoel
- klokken algemeen - tuigleer - zinken plat algemene indruk	G R M	Plaatselijk hangen oude draden los. Zover te inspecteren. Wegens vuil niet goed te inspecteren.	○ schoonmaken klokkenplat
4.1.2 Bliksembeveiliging - algemeen		De bliksembeveiliging is alleen uitwen- dig te inspecteren. Doormeting dient te geschieden door een gespecialiseerd bedrijf.	
- bevestiging gevels - bevestiging daken	S M	Verspreid laten bevestigingspunten los. Aan de zuidzijde ontbreekt de onderste steun, waardoor de afleider langs de voetlei schuurt.	○ vervangen bevestiging gelijktijdig met leibedekking ○ vervangen bevestiging gelijktijdig met leibedekking
4.1.4 Elektra - algemeen		Een erkent installateur kan u middels een inspectie volgens de geldende voorschriften een gedetailleerd inzicht geven van de kwaliteit van de elektri- sche installatie.	
4.2 <u>Bereikbaarheid en toegankelijk- heid</u> - verdiepingsvloeren - buitenzijde spits	G S	Wegens ondeugdelijke haken niet geïn- specteerd.	○ aanbrengen 24 roestvast stalen klimhaken gelijktijdig met nieuwe leibedekking

Legenda/Renvooi

pd01, pd02	nummering platte daken
hd01, hd02	nummering hellende daken
dk01, dk02	nummering dakkapellen
g01, g02	nummering gevels
s	schoorsteen
lk	lichtstraat of gelijkwaardig
dl	dakluik of gelijkwaardig
hwa	hemelwaterafvoer

mw stichting monumentenwacht
overijssel en flevoland

Object: 0139 R.K. Kerk

Adres: van Dongenstraat 10

Plaats: Broekland

schaal 1: 200

Mon. status: GM

Maken in het werk te controleren